

Znak: WZPS-3.431.7.4.2024.MK
Szczecin, 20 grudnia 2024 r.

Pani
Agnieszka Bany
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) i rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.), zespół inspektorów Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie przeprowadził w dniach 18-21 czerwca 2024 r. kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemysłu.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym bez zastrzeżeń w dniu 6 października 2024 r., przedstawiam wystąpienie pokontrolne.

Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami¹.

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemysłu od dnia 1 sierpnia 2019 r. jest Pani Agnieszka Bany.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Wójt Gminy Siemysł.

W Ośrodku zatrudnionych jest 9 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 2 pracowników socjalnych.

Gmina Siemysł liczy (wg. informacji z ewidencji ludności Urzędu Gminy Siemysł - stan na dzień 17 czerwca 2024 r.) 3 848 mieszkańców zameldowanych na terenie Gminy. *Ze sprawozdania rocznego z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach MRiPS-03* wynika, że rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą w 2023 roku wynosiła 47 rodzin (112 osób w rodzinach).

1) Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Ośrodek spełnia warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony na 2 tys. mieszkańców oraz proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Nie spełnia natomiast warunku art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, że ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Z wyjaśnień Kierownika OPS w tym zakresie wynika, że wielokrotne próby pozyskania pracownika socjalnego z wymaganymi kwalifikacjami nie przyniosły efektu.

W kontrolowanym okresie Gmina Siemyśl posiadała opracowaną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto uchwałą Nr 265/XXXV/22 z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Siemyśl na lata 2023-2029.

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Gmina Siemyśl opracowała Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej Gminy. Ocena zasobów za 2022 r. i 2023 r. została przekazana do Rady Gminy w terminie określonym w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemyślu opracował i złożył Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka oraz przedstawił potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni OPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach z zakresu realizacji zadań związanych z pomocą społeczną.

W zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych (zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych) oraz świadczeń niepieniężnych (składki na ubezpieczenie społeczne w ramach przyznanych zasiłków stałych, świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, skierowania i odpłatność za pobyt osób w domu pomocy społecznej, świadczenie usług opiekuńczych, udzielanie schronienia) zespół kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń do zasadności przyznawania poszczególnych świadczeń, zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji. Wywiady środowiskowe przeprowadzane były w terminach określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893 ze zm.). Zaplanowana pomoc była adekwatna do zgłaszanych potrzeb. Wszystkie skontrolowane decyzje zawierały elementy określone w art. 107 k.p.a. Podczas kontroli stwierdzono natomiast, że w skontrolowanych sprawach z zakresu realizacji świadczeń w postaci zasiłków stałych, posiłków, świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności, zasiłków okresowych, zasiłków celowych bądź specjalnych zasiłków celowych, kierowania bądź odpłatności za pobyt w DPS oraz przyznawania świadczeń w ramach usług opiekuńczych, decyzjom administracyjnym nadano rygor natychmiastowej wykonalności ze względu na wyjątkowo ważny interes strony bez faktycznego uzasadnienia do zastosowania trybu wynikającego z art. 108 Kpa. Ponadto w sześciu skontrolowanych sprawach (świadczenia niepieniężne - posiłki) data przyznania świadczenia była wcześniejsza niż data wydania decyzji. Z istoty świadczeń niepieniężnych wynika, że nie mogą być przyznane z datą wsteczną, gdyż o ich

przyznaniu decyduje aktualna sytuacja osoby uprawnionej do przyznania ww. świadczenia, ustalona zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Wobec tego należy stwierdzić, że świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej nie mogą zostać przyznane z mocą wsteczną, mogą być udzielone jedynie na przyszłość.

Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03-R z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach* w 2023 roku wsparciem Ośrodka objęto 47 rodzin (112 osób w rodzinach). Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono 1 rodzinie (2 osoby w rodzinie).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemysłu w ramach swoich zadań i możliwości stara się zapobiegać zwiększaniu liczby osób bezdomnych oraz bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej poprzez różnorodne działania. Pracownicy socjalni w ramach codziennych obowiązków współpracują z szeregiem instytucji jak np. szkoły, Sąd, Policja, Prokuratura, poprzez wymianę informacji o podopiecznych, wspólne interwencje i wizyty monitorujące w środowisku. Dodatkowo wspierają podopiecznych w wypełnianiu dokumentów urzędowych jak np. wnioski do PZON, ZUS, KRUS, wnioski o dodatek (mieszkaniowy, osłonowy), świadczenia rodzinne i alimentacyjne, wnioski o przyznanie świadczeń emerytalno-rentowych, lokali mieszkalnych itp. Pracownicy socjalni w ramach obowiązków służbowych uczestniczą w grupach diagnostyczno-pomocowych w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego. Angażują się w działania skierowane do seniorów, uczestniczą w rekrutacji osób zgłaszających się do udziału w wypoczynku letnim organizowanym przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie, prowadzą postępowania dotyczące wypłaty pomocy materialnej w formie stypendium szkolnego.

Pracownicy socjalni dokumentują udzielone wsparcie w postaci pracy socjalnej na podstawie wywiadów środowiskowych, kontraktów socjalnych oraz notatek służbowych z podejmowanych działań.

W ramach zabezpieczenia potrzeby mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego na terenie gminy Siemysł funkcjonuje Punkt Konsultacyjny, w którym nieodpłatnie świadczy pomoc psycholog, terapeuta ds. uzależnień, specjalista ds. przemocy, prawnik. Klienci Ośrodka mogą znaleźć informacje o dostępnych formach poradnictwa specjalistycznego, podstawach jego udzielania i terminach przyjmowania specjalistów w siedzibie Ośrodka, na Tablicy Ogłoszeń, w siedzibie Punktu Konsultacyjnego, na Tablicy Ogłoszeń GOKiB oraz na stronie BIP OPS w Siemysłu (<https://bipops.siemysl.pl/bip>).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemysłu w okresie kontrolowanym realizował dwa projekty socjalne: „Spotkanie Wielkanocne”, „Gminny Wieczór Wigilijny”.

Gmina Siemysł w ramach zabezpieczenia potrzeb mieszkańcom w zakresie zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych w okresie objętym kontrolą zawarła umowę na świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu gminy ze *Stowarzyszeniem MONAR Schronisko dla Bezdomnych MARKOT w Łagiewnikach*. Zgodnie z art. 48a. 1 ust. 11b. ustawy o pomocy społecznej Gmina zgłosiła miejsca, w których udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych do Rejestru, prowadzonego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego.

Gmina Siemysł uczestniczy w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020 współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na podstawie zawartego porozumienia z Zachodniopomorskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie i Oddziałem Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Koszalinie. W 2023 r. wydano 5 skierowań po odbiór produktów żywnościowych (dla 27 mieszkańców).

Stwierdzone uchybienia wynikały z nieprawidłowej interpretacji przepisów prawa, braku wnikliwej kontroli dokumentacji jednostki przed wydaniem decyzji w sprawie przyznania pomocy w postaci świadczeń niepieniężnych - posiłków. Skutkiem jest nieprawidłowe przyznawanie pomocy w postaci posiłku w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz nadawanie decyzjom rygoru natychmiastowej wykonalności bez faktycznego, indywidualnego uzasadnienia. Brak trzeciego pracownika socjalnego skutkuje jedynie niedopełnieniem warunków przepisu art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej. Nie obniża to standardów pracy socjalnej, gdyż gmina liczy 3848 mieszkańców, a klientami ośrodka w 2023 roku było jedynie 47 rodzin.

Osobą odpowiedzialną za prawidłową realizację zadań jest Kierownik jednostki.

W wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 25-27 listopada 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemysłu (Znak sprawy: ZPS-3.431.10.9.2019.ML) działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami i wydano następujące zalecenia pokontrolne (Wystąpienie pokontrolne z dnia 30 kwietnia 2020 r. - ZPS-3.431.10.9.2019.ML):

1. Podjęcie wzmózonych starań o zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych, zgodnie z art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie nie zostało zrealizowane*.
2. Prawidłowe ustalanie odpłatności klientów za pobyt w domu pomocy społecznej, dokonanie rozliczenia błędnie obliczonych odpłatności za pobyt mieszkańców w DPS – *zalecenie zostało zrealizowane*.
3. Przyznawanie świadczeń w formie posiłku na podstawie decyzji administracyjnej o udzielenie pomocy w postaci świadczenia niepieniężnego (zgodnie z art. 36 pkt 2 lit j ustawy o pomocy społecznej – *zalecenie zostało zrealizowane*).

Na podstawie art. 130 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.), kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej **zalecam:**

jako zalecenie zwykłe w zakresie formy decyzji:

1. Prawidłowe stosowanie rygoru natychmiastowej wykonalności zgodnie z zasadami określonymi w art. 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

jako zalecenie zwykłe w zakresie pomocy dla klienta:

1. Przyznawanie świadczeń niepieniężnych (posiłki) z datą nie wcześniejszą niż data wydania decyzji, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej

jako zalecenie znaczące:

w zakresie zatrudnienia w jednostkach pomocy społecznej:

1. zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych zgodnie z art. art. 110 ust.12 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Do wiadomości:
Pan Marek Dołkowski
Wójt Gminy Siemysł